

בראשית (430)

מדגישה התורה: "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת", היינו יש לפניך את כל הבריאה כולה, ותפקידך אחד ויחיד: "לַעֲשׂוֹת". לכך יהודי מוכן ומזומן לחלק בעולם הבא ונצח נצחים, אולם להגיע לתכלית זו ניתן רק כאן, בעולם המעשה, וכמאמר שלמה המלך (ט.ט): "כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה", שעד מקום שכח האדם מגיע יעמול בעמילות הגוף, ובעמילות הדעה לחטוף ולעשות: "כי אין חשבון ודעת בשאול אשר אתה הולך שמה", בעולם המעשה, עולם הזה הקצר כצילו של עוף הפורח. הסבא מקלם מבאר בזה את מנהג ישראל לברך את הורי רך הנימול בברית מילה: תזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעשים טובים, כי לא מספיק שיהיה גדול בתורה, ולא רק שיקים בית בישראל. מבלי שיביא את הכל אל התכלית והייעוד: מעשים טובים.

ספר "לחתך עליין"

ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה (ב.ז). וברש"י: עשאו מן התחתונים ומן העליונים, גוף מן מן התחתונים ונשמה מן העליונים. אמר רבי ישראל סלנטר, לפיכך עשה ה' יתברך את האדם מן העליונים ומן התחתונים, כדי שיהיה בכוחו של האדם לזכך ולתקן את עצמו בכדי שיהיה דומה אל העליונים. אמנם כל זאת רק במה שנוגע לצרכי עצמו, אבל בכל הנוגע לצרכי הזולת, עליו להיות מן התחתונים ועל אף היותו איש המעלה, עליו להרגיש ולהשתתף בצער הזולת ולדאוג לכל מחסורו. זהו הביאור במה שנאמר על משה רבינו שמחציו ומעלה היה בחינת אלוקים, ומחציו ומטה איש (מדרש תהלים מזמור ז), שבנוגע לאחרים היה בבחינת איש. ורק בנוגע לעצמו דרש בחינת אלוקים.

ספר "לקוט מאיש לרעהו"

ויתחבא האדם ואשתו מפני ה' אלוקים בתוך עץ הָנֶן (ח.ג)

תמוה הדבר, וכי טפש היה אדם הראשון וסבר שאפשר להסתור מפני הקב"ה. ויש לומר הכוונה בזה שאדם הראשון התבייש מאוד בחטאו שנעשה ערום מן המצוה האחת שהיתה בידו, ולא מצא בעצמו שום זכות לעמוד ולהתקיים, אך כשנזכר שגם העץ עבר על ציווי הקב"ה, שנצטוו להוציא טעם עץ ופריו שווים ולמעשה הוציא רק עץ עושה פרי, ואעפ"כ נתקיים העץ כקדם ברוב רחמי השי"ת, אז נתחזק אדם הראשון ומצא לו מקום שיוכל גם הוא לעמוד ולהתקיים. וזה שאמר הכתוב: "ויתחבא האדם ואשתו... בתוך עץ הָנֶן", שהחביא עצמו וחסה בתוך העצים ושם מצא אף לעצמו מקום קיום בעולם. ספר "מקח טוב"

ויהי האדם לנפש חיה (ב.ז)

בספר "ראשית חכמה" הביא בשם ספר "בית מדות" ש "חיה", היינו מעלת הזריזות, הרי נמצא שהגדרת האדם היה "חיה שכולל" והיא מעלת הזריזות. "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה". ובנשמת חיים מצויה מעלת הזריזות, שזה עיקר החיות של האדם, והעצל ופוגם בנשמה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

ואת המאור הקטן לממשלת הלילה (א, טז)

מסופר על הגאון מוילנא מובא ב"פנינים משולחן הגר"א, שבעת נדודיו התארח פעם אצל אחד מבעלי הבתים, שהיה גם מופלג בתורה. המארח, שהבין שלפניו עומד אדם גדול ומיוחד, שיתף את הגאון בדבר שהטריד את מנוחתו: על אחד הדפים בחומש של אביו (של המארח), לצד המלים "ואת המאור הקטן לממשלת הלילה", כתב האב ראשי תיבות: "גועשאנ"ק". המארח סיפר שהוא אינו מצליח להבין ראשי תיבות סתומים וחסרי פשר אלה, ושכבר ניסה לשאול אנשים רבים מה פשר ראשי התיבות, אך איש לא ידע להשיב לו. הגאון מוילנא עיין בראשי התיבות והסביר מיד לאותו אדם מה הייתה כוונת האב בראשי תיבות: נאמר בגמרא במסכת בבא מציעא, גדול, וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן; דהיינו, אדם, כל זמן שהוא סמוך על שולחן הוריו וניזון מהם ואין לו מקור הכנסה משלו, נקרא "קטן" לעניין דינים ודברים מסוימים, גם אם הגיע לבגרות. ואף כאן, הירח נקרא "המאור הקטן" בדיוק מסיבה זו, שאין לו מקור אור עצמי משלו, אלא הוא מקבל את אורו מהשמש; וזהו הדבר שרצה האב להסביר כשכתב את ראשי התיבות "גועשאנ"ק", כי ראשי תיבות אלה הן ראשי התיבות של המימרא הנ"ל בבבא מציעא גדול וסמוך על שולחן אביו, נקרא קטן. המלקט

ויאמר אלוקים נעשה אדם בצלמנו (א.כו)

חז"ל אומרים שבריאית האדם הייתה בסוף כל הבריאה לכאורה כדי שיהיה "כתר" לכל הנבראים. אבל יש גם צד הפוך: אם האדם יתגאה, אומרים לו אפילו יתוש נברא לפניך. מכאן רמז חשוב: גדולתו של האדם איננה בעצם היותו "אחרון" או "נזר", אלא בבחירה שלו. אם ילך בדרך הישרה, הוא באמת עולה מעל כל הבריאה, "בצלם אלוקים". אבל אם יבחר לרעה, אפילו בריות קטנות ממנו במעלה.

אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת (ב.ג)

הסבא מקלם היה רגיל להזכיר בהתפעלות רבה פסוק זה, שאחר שנסתיימה בריאת ששת ימי בראשית,

עשיית תשובה בסמיכות לחטא

ויקרא ה' אֱלֹקִים אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָּה (ג.ט)

יש לעיין מה היה לו לאדם הראשון לענות על שאלה זו? והאמת נראה, שהיה לו לומר חטאתי, וכל החורבן בא מפני שלא אמר חטאתי, ואילו היה אומר כן מיד היה מתקן את חטאו והיה יוצא נקי בלא דין. מי שידע סוד זה היה בלעם הרשע, לכן אמר מיד חטאתי, וז"ל המדרש (במדב"ר פ"כ טו): ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי, שהיה רשע ערום ויודע שאין עומד מפני הפורעניות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי אין רשות למלאך ליגע בו, ע"כ. וכן אדם הראשון, אילו היה אומר כן לא היה שום דין יכול לחול עליו. זה היה ההבדל בין דוד לשאול, שדוד מיד אמר חטאתי (שמואל ב.יב. יג), לכן מיד העביר הקב"ה עונו, אבל שאול לא התוודה עד הפעם השניה (שמואל א. טו. ל), וכבר איחר המועד. כח זה לחזור מיד על כל חטא אינו ענין למדרגה גבוהה, אלא הרגל שצריך להתרגל בו, להתוודות מיד בפה מלא ולהתחרט על כל חטא, קטן או גדול, וכל התחלות קשות כמו בכל הרגל, ואשרי מי הקונה מידה זו.

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון בראשית"

ותאכל ויתתן גם לאישה עמה ויאכל (ג.ו)

איתא במדרש פליאה: מפני מה חטא אדם הראשון, מפני שראה שתים ולא ראה שלוש. והוא פלאי. אפשר לפרש, דהנה איתא בגמרא (ברכות ה.): אמר רב לוי בר חמא אמר רבי שמעון בין לקיש, לעולם ירגיז אדם יצר הרע וכו', אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכו', אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא ק"ש וכו'. אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה. וכתבו המפרשים שהעצה השלישית זכירת יום המיתה בטוחה ומועילה בוודאי. נמצא לפי זה, שקודם חטא אדם הראשון, שלא נגזר עדיין מיתה על האדם, לא היתה לו לאדם העצה של הזכרת יום המיתה, כי אם שתי עצות, לימוד תורה וקריאת שמע, והוא אשר גרם לו לחטוא ולילך אחר פיתוי היצר. וזו הכוונה: מה ראה אדם לחטוא לפי שלא ראה אלא שתים ולא שלוש, כי עדיין היתה חסרה העצה השלישית.

ספר "עלים לתרופה"

ויאמר קין אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקָּם קַיִן אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ (ד.ח)

לא נאמר, מה אמר קין אל הבל אחיו. ברם אמרו חכמינו, כי הבל היה גבור חיל ועלה בגבורתו על קין. יוצא אפוא, כי תוך מאבק פנים אל פנים לא היה קין עשוי לנצח את הבל, לפיכך בא אליו בערמומיות, העמיד פני ידיו והחניף לו, כדי שהבל לא ידע להיזהר מפניו וכך יוכל להתקיפו באורח בלתי צפוי ולהרגו. וזהו פירושו של הפסוק: "ויאמר קין אֶל הֶבֶל אָחִיו", כלומר שהיה מדבר צמוד אליו דברי ידידות וחיבה וקורא לו אחי, ועל יד כך לא היה הבל נשמר מפניו עד אשר: "ויהי בהיותם בשדה ויקום קין על הבל אחיו ויהרגהו"

ספר "מענינה של תורה"

הלכה: שמיעת קידוש מחבירו שנמצא בבית אחר

ראובן מקדש בביתו ושמעון יושב בביתו ושומע את קידוש של ראובן האם יוצא ידי חובה? אם ראובן כיוון להוציא את שמעון ידי חובתו ושמעון כיוון לצאת, יצא ידי חובה ובלבד שיאכל שמעון כזית לחם או עוגה או רביעית יין כדי שיחשב לו קידוש במקום סעודה. והוא הדין שאפשר לעשות כן לכתחילה.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: עצבות היא טומאה, ושמחה היא טהרה

פתגם חסידי

חקירה: עדות גוי

פסול לעדות משום שאינו אחיך, ולא עדיף מעבד, או משום שהוא גזלן (הגהות אושר"י גיטין פרק א סימן: אינו אחיך. ספר החוכמה (הבוא בהגהות אושר"י שם, במדרכי גיטין שכד ובקצות סח. א: גזלן)) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: עבודת ה' בשמחה

פעם בא יהודי אל המגיד ממעזריטש, תלמידו הגדול של הבעל-שם-טוב, ואמר לו: רבי, יש לי בעיה. אני משתדל לעבוד את ה' בשמחה, ללמוד, להתפלל אבל בכל פעם אני נופל שוב ושוב לאותן טעויות. איך אפשר שלא להתייאש ענה לו המגיד: תראה תינוק קטן הלומד ללכת כמה פעמים הוא נופל? עשרות פעמים. ואם היה מתייאש, האם היה לומד ללכת לעולם? אבל התינוק לא מתייאש, הוא קם שוב ושוב עד שלבסוף הוא צועד בעצמו. כך גם בעבודת ה'. אם נופלים אין זו סיבה לייאוש, אלא סימן שעלינו לקום מחדש. אצל הקב"ה יקר לא פחות הניסיון לקום מהנפילה, כמו ההצלחה עצמה"

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סרון אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרזוקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרוגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr